

Ügyszám: NAIH/2015/4450/2/V

Tárgy: Bűncselekmény elkövetését dokumentáló
kamerafelvételek nyilvánosságra hozatala
közösségi oldalakon az elkövető azonosítása
céljából

[...] részére

[...]

Tisztelt [...]!

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnak (a továbbiakban: Hatóság) címzett állásfoglalás kérésében előadta, hogy egyre többször lehet különböző közösségi oldalakon olyan felvételekkel (videókkal) találkozni, amelyeket bolti vagy egyéb kamerák rögzítenek és egy lopást, betörést dokumentálnak. Kérdése a jelenséggel kapcsolatban, hogy szabályos lehet-e az ilyen felvételek internetes megosztása abból a célból, hogy a kárt elszenvedett tulajdonos ilyen módon próbálja megtalálni, beazonosítani az elkövetőt.

A kérdéseivel kapcsolatban a Hatóság alábbi álláspontjáról tájékoztatom:

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 3. § 2. pontja határozza meg a személyes adat fogalmát az alábbiak szerint: *„személyes adat az érintettel kapcsolatba hozható adat – különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret –, valamint az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés.”*

A fentiek alapján egy kamerás megfigyelő rendszer útján rögzített és kezelt felvételek személyes adatnak minősülnek, mivel azok az érintettel, jelen esetben a bűncselekményt elkövető személlyel kapcsolatba hozhatóak, és következtetés vonható le rá nézve. Az Infotv. 5. §-a alapján *„személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárul, vagy törvény, illetőleg – törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben – helyi önkormányzat rendelete azt elrendeli.”* Mivel a boltokban, vagy más helyiségekben felszerelt fix rögzítésű kamerarendszerek által készített felvételeknek a nyilvánossággal történő megosztására nincsenek konkrét törvényi előírások, ezért az ilyen úton készített felvételek fő szabály szerint csak az érintett (a felvételen szereplő személy) előzetes hozzájárulásával lennének megoszthatóak e jogalap alkalmazásával az interneten. A fenti esetekkel kapcsolatban azonban a Hatóság figyelembe vette azt, hogy az érintett, tehát a bűncselekményt elkövető személy hozzájárulásának beszerzése nyilvánvalóan kizárt, mivel egyrészt a felvétel készítője is abból a célból osztja meg azt, hogy esetleg a közösség beazonosítsa az érintettet, másrészt nem is életszerű egy bűncselekményt elkövető személy előzetes beleegyezéséhez kötni a felvétel felhasználását, mivel az annak megadásával tulajdonképpen felfedné magát a sértett előtt, ami nyilvánvalóan nem érdeke.

A Hatóság ezért a felvételek nyilvánosságra hozásának adatkezelési jogalapjaként megvizsgálta továbbá az Infotv. 6. (1) bekezdés b) pontja által nevesített, a jogos érdek érvényesítésének céljából történő adatkezelés lehetőségét. E szerint *„személyes adat kezelhető akkor is, ha az érintett hozzájárulásának beszerzése lehetetlen vagy aránytalan költséggel járna, és a személyes adat kezelése az adatkezelő vagy harmadik személy jogos érdekének érvényesítése céljából*

szükséges, és ezen érdek érvényesítése a személyes adatok védelméhez fűződő jog korlátozásával arányban áll.”

A Hatóság a büntetőjogi felelősséget megalapozó magatartások dokumentálása kapcsán elfogadja az adatkezelés jogalapjaként a sértett arra vonatkozó jogos érdekét és várakozását, hogy a sérelmére elkövetett bűncselekmény elkövetőjét lehetséges legyen beazonosítani és felelősségre vonni. Ezen jogalap alkalmazása tekintetében viszont figyelemmel kell lenni arra, hogy ezt a célt az információs önrendelkezési jog korlátozásával arányban milyen eszközökkel tudja a legenyhébb mértékben elérni.

Ebből a szempontból figyelembe kell venni, hogy az állam a bűncselekmények üldözésére, nyomozására és a büntetőjogi felelősség megállapítására kizárólagos monopóliummal rendelkezik. Az erre kijelölt állami szervezetek feladata a törvények betartatása, így különösen a Büntető Törvénykönyvben meghatározott, társadalomra veszélyes magatartások tanúsítóinak felelősségre vonása.

A Hatóság álláspontja szerint a sértettnek a fokozatosság elvéből eredően ezért elsősorban a bűncselekmények felderítésére hatáskörrel rendelkező szervhez, így a rendőrséghez, meghatározott bűncselekmények elkövetése esetén pedig a Nemzeti Adó- és Vámhivatal bűnügyi szerveihez, illetve a nyomozó ügyészséghez kell fordulnia az általa készített felvételen szereplő személyek beazonosítása érdekében és számukra hozzáférhetővé tenni a kamerafelvételt. A nyomozó hatóságok a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényben (a továbbiakban: Be.) meghatározott jogaikkal élve kísérik meg az elkövető beazonosítását, így akár – egyéb módon elérhető eredmény hiányában – a felvételt nyilvánosságra is hozhatják és kérhetik az elkövetőket felismerő személyek jelentkezését.

A bűncselekmény elkövetésének gyanúját keltő magatartások dokumentálásával kapcsolatban a Hatóság azonban arra is felhívja a figyelmet, hogy azoknak a készítésére a büntetőeljárásban való felhasználásuk céljából az alábbi előírások is irányadóak.

A Be. 78. §-a rendelkezik a szabad bizonyítás elvéről, amely szerint *„a büntetőeljárásban szabadon felhasználható a törvényben meghatározott minden bizonyítási eszköz, és szabadon alkalmazható minden bizonyítási eljárás. A bíróság és az ügyész a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg.”* A hivatkozott szakasz (4) bekezdése alapján *„nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközökből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők eljárási jogainak lényeges korlátozásával szerzett meg.”*

A fentiekből következik, hogy a szabad bizonyítás elve alapján bármilyen eszköz felhasználható bizonyítékként, kivéve, amelyet a büntetőügyben eljáró bíróság, ügyész vagy nyomozó hatóság jogellenesen szerzett meg. Ebből a törvényi rendelkezésből egyértelműen következik, hogy a bűncselekmény elkövetésének gyanúját keltő magatartásról akár a sértett, akár harmadik személy által készített kép-, illetve videofelvétel, illetve az abból levonható következtetések is felhasználhatóak a büntetőeljárás során, mint bizonyíték.

A büntetőügyben eljáró nyomozó hatóságnak, illetve bíróságnak nem kell tehát azt figyelembe vennie a bizonyítási eljárás során, hogy egy bűncselekmény elkövetését dokumentáló felvételen az elkövetőt a sértett a közösségi médiában való aktív közreműködésével, vagy a nyomozóhatóság felderítő tevékenysége révén sikerült beazonosítani.

Összefoglalva a fentieket elmondható, hogy ha a kamerafelvétel előzetes megosztása alapján sikerül beazonosítani az elkövetőt, akkor az a büntetőeljárás során bizonyítékként felhasználható.

A Hatóság a fenti felvételek internetes megosztásával kapcsolatban azonban a jogos érdeken alapuló és a fokozatosság elvét is figyelembe vevő adatkezelési előírások alapján azt tartja megfelelőnek, hogy a sértettek a nyomozási jogkörrel rendelkező szervekhez forduljanak a sérelmükre elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatban és a kérdéses felvételeket is elsősorban velük, a bűncselekmények felderítésére állami monopóliummal rendelkező szervezettel osszák meg, ne a nyilvánossággal. A feljelentő továbbá az elkövetésről rendelkezésére álló kamerafelvétellel kapcsolatban indítványozhatja a rendőrségnél a felvételen szereplő személy körözésének elrendelését is, amennyiben a körözés kiadásához elegendő adat áll rendelkezésre.

A személyes adatok védelmét és a közérdekű adatok nyilvánosságát érintő ügyben forduljon a Hatósághoz továbbra is bizalommal.

Budapest, 2015. július 15.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár